

Aan
Presidium
Kopie aan

Uw contactpersoon
E. Krijgsman
AD/STG

Telefoonnummer +31235143288
krijgsmene@noord-holland.nl

Betreft: Mogelijkheden benoemen commissieleden van buiten de
kieslijst

Memo

13 mei 2025

1 | 4

Voorstel:

Het presidium wordt voorgesteld om:

- Een uitspraak te doen of commissieleden van buiten de kieslijst op enig moment toegestaan kunnen worden; en
- indien dit toegestaan wordt te bepalen welke optie voor verdere uitwerking daarbij de voorkeur heeft.

Inleiding

In het presidium van 7 april jl. is verzocht om een notitie over de mogelijkheden om commissieleden toe te laten die van buiten de kieslijst bij de laatste Statenverkiezingen van de betreffende fractie komen. De voorwaarde dat commissieleden van de kieslijst komen is in Noord-Holland opgenomen in artikel 61 lid 3 van het Reglement van orde voor Provinciale Staten en commissies¹. De bevoegdheid om deze voorwaarde te hanteren ligt bij Provinciale Staten zelf. Er is geen wettelijke verplichting dat commissieleden op een kieslijst gestaan moeten hebben.

Navraag heeft uitgewezen dat acht andere provincies deze voorwaarde ook in hun Reglement hebben vastgelegd, drie provincies hebben dit niet gedaan en daar kunnen door een fractie ook personen van buiten een kieslijst worden voorgedragen voor het commissielidmaatschap. Ook gemeenteraden gaan heel divers om met de toelating van commissieleden. Waar het bij sommige gemeenteraden volledig vrijgelaten wordt wie door fracties wordt voorgedragen voor een commissie lidmaatschap zijn er ook een aantal tussenvormen. In de tussenvormen is het uitgangspunt dat iemand op de kieslijst heeft gestaan maar zijn er uitzonderingen mogelijk. De verschillende mogelijkheden worden hieronder nader toegelicht.

¹ [Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015 | Lokale wet- en regelgeving](#)

Commissieleden wel of niet op de kieslijst

Een belangrijke reden om het uitgangspunt dat commissieleden op de kieslijst van betreffende fractie bij de laatste verkiezingen moeten hebben gestaan is de binding met de fractie en dat kiezers bij de laatste verkiezingen hun stem op deze persoon hebben kunnen uitbrengen. Voor fracties biedt dit ook de gelegenheid om de eerste opvolgers op de lijst kennis te laten maken met de werkzaamheden van Provinciale Staten en bij eventueel vertrek van een Statenlid direct een ingewerkte opvolger beschikbaar te hebben. Echter is er geen verplichting dat de eerste lijstopvolgers commissielid worden waarmee dit argument enigszins wordt afgezwakt.

Met de beperking dat beoogd commissieleden op de kieslijst moeten hebben gestaan is het voor fracties in de loop van een Statenperiode soms moeilijker om een kandidaat voor het commissielidmaatschap te vinden. Ook is het door de beperking niet mogelijk om nieuw politiek talent dat niet op de kieslijst heeft gestaan de kennis en ervaring op te laten doen als commissielid.

Mogelijk uit te werken opties voor verruimen toelaatbaarheid commissieleden

Op basis van een inventarisatie bij de provincies en enkele gemeenten zijn een aantal mogelijke opties voor het verruimen van de toelaatbaarheid van commissieleden hieronder nader toegelicht. Mocht het presidium zich uitspreken voor het in meer of mindere mate toelaten van commissieleden van buiten de kieslijst kan voor een van deze opties gekozen worden.

Optie A. Uitgangspunt commissielid op kieslijst, uitzondering in het laatste jaar van een Statenperiode

Een mogelijkheid is om in het Reglement van orde aan het uitgangspunt van toelaatbaarheid indien iemand op de kieslijst van de betreffende fractie heeft gestaan vast te houden, maar daaraan een lid toe te voegen dat dit geldt voor de eerste drie jaar van een Statenperiode en dat dit in het laatste jaar voor de verkiezingen wordt losgelaten. Voordeel hiervan is dat nieuw politiek talent in de voorbereiding op de nieuwe Statenperiode en de Statenverkiezingen al kan meedraaien met en ervaring opdoen over de werkzaamheden van Provinciale Staten. Nadeel is dat als een fractie eerder dan in het laatste jaar geen kandidaten van de kieslijst meer beschikbaar heeft voor het commissielidmaatschap er geen uitzondering mogelijk is.²

² Zie artikel 14 RvO gemeenteraad Purmerend: [Reglement van orde voor de raad en raadscommissies van Purmerend 2022 | Lokale wet- en regelgeving](#)

Optie B. Uitgangspunt commissielid op kieslijst, iedere fractie kan 2x per Statenperiode iemand van buiten de kieslijst voordragen

Een andere mogelijkheid is om in het Reglement van orde aan het uitgangspunt van toelaatbaarheid indien iemand op de kieslijst van de betreffende fractie heeft gestaan vast te houden, maar daaraan een lid toe te voegen dat iedere fractie hier maximaal 2x per Statenperiode van af kan wijken en iemand van buiten de kieslijst voor kan dragen. Voordeel hiervan is dat het uitgangspunt gehandhaafd blijft dat een voorgedragen commissielid op de kieslijst staat, maar dat een fractie op een moment dat dit noodzakelijk geacht wordt zelf kan bepalen om iemand van buiten de kieslijst voor te dragen met een maximum van twee keer per periode.³

Optie C. Uitgangspunt commissielid op kieslijst, verzoek om uitzondering

Een derde mogelijkheid is om in het Reglement van orde aan het uitgangspunt van toelaatbaarheid indien iemand op de kieslijst van de betreffende fractie heeft gestaan vast te houden, maar daaraan een lid toe te voegen dat een fractie een verzoek voor uitzondering bij de voorzitter van PS kan doen. Een verzoek moet dan met redenen omkleed worden ingediend en de voorzitter dient over het verzoek te beslissen.

Voordeel hiervan is dat in de gehele Statenperiode aan het uitgangspunt wordt vastgehouden, maar dat er in uitzonderlijke gevallen een mogelijkheid gecreëerd is om commissieleden van buiten een kieslijst te benoemen. Nadeel is dat niet duidelijk gedefinieerd kan worden in welke gevallen en bij welke redenen de voorzitter een verzoek mag goedkeuren en in welke gevallen mag afkeuren. Het legt bovendien een belasting bij de voorzitter van PS om hierover te oordelen zonder goed afwegingskader. In de praktijk kan het dan zo uitpakken dat het uitgangspunt dat een commissielid op de kieslijst moet staan eigenlijk wordt losgelaten omdat de voorzitter een verzoek niet zal afwijzen.⁴

Optie D. Uitgangspunt commissielid op kieslijst loslaten

Tot slot is er de mogelijkheid om in het Reglement van orde het uitgangspunt dat een commissielid op de kieslijst voor de betreffende fractie moet hebben gestaan los te laten en dit in het RvO te schrappen.

³ Zie artikel 5, lid 4 en 5 van de verordening op de raadscommissies gemeente Heemskerk: [Verordening op de raadscommissies gemeente Heemskerk 2023 | Lokale wet- en regelgeving](#)

⁴ Zie artikel 7 Verordening op de raadscommissies gemeente Leiden: [Verordening op de raadscommissies Leiden | Lokale wet- en regelgeving](#)

Voordeel hiervan is dat fracties zelf bepalen wie namens hun fractie het commissielidmaatschap mogen bekleden. Nadeel is dat de binding tussen commissielid met de fractie en de kiezers op de betreffende kieslijst bij de laatste Statenverkiezingen volledig vervalt.⁵

Uitwerking opties

Bij opties A en B kan gedraaid worden aan de knoppen. Bij optie A kan het bijvoorbeeld ook na 2 jaar, halverwege de Statenperiode ingevoerd worden en bij optie B kan er ook voor gekozen om het bijvoorbeeld 1x of 3x toe te staan per Statenperiode. Optie C lijkt de griffie minder wenselijk om in te voeren gelet op de belasting die bij de voorzitter van PS komt te liggen en het ontbreken van een afwegingskader voor goedkeuring van een verzoek. Optie D laat de voorwaarde van de kieslijst volledig los voor commissieleden, spreekt daarmee voor zich en kan ingevoerd worden door het schrappen van het betreffende artikel in het Reglement van orde.

⁵ Zie bijvoorbeeld RvO provincie Gelderland, artikel 6 waar de voorwaarde van op de kieslijst van de betreffende fractie staan niet is opgenomen als voorwaarde: [Reglement van Orde Provinciale Staten van Gelderland 2023 | Lokale wet- en regelgeving](#)